

(Research Article)
Analysis and Criticism of Translation from the Perspective of Lambrecht's Informational Structures

Hamed Sedghi¹, Seyed Adnan Eshkevari², Saadollah Homayooni³, Zahra mahdavimehr^{4*}

Submit Date: 1 February 2022 **Revise Date:** 6 May 2022
Accept Date: 29 May 2022 **Publication Date:** 21 June 2022
(Page 25-47)

Abstract

The marked informatin structure is one of the topics addressed by role-oriented linguists and, consequently, translation theorists. Any change in sentence elements imposes a different application. Although marked items in any language are less frequent than their unmarked counterparts, they are formally more complex and have a greater semantic load. Changing the normal structure of the language and creating a labeled style may complicate the translation process and require more accuracy of the translator and complete understanding of the structure of the target and source languages because two propositions may have the same meaning in appearance but different meanings verbally and in terms of communication. Understanding this issue is very important especially in translating sacred texts, and the translator must produce a text that has the maximum parity with the original text in terms of informatin structure by making morphological and syntactic changes and adjustments. The present study, based on the method of content analysis and relying on Lambreckt's theory, examined and analyzed Garmaroodi's translation of Shaqshaqieh sermon.

Keywords: Nahj al-Balagha, Mousavi Garmaroodi`s translation, Marked information structure, Topic, Focus.

1. Professor of Arabic Language and Literature, Kharazmi University, Tehran, Iran

2. Associate Professor of Arabic Language and Literature, Kharazmi University, Tehran, Iran

3. Associate Professor of Arabic Language and Literature, Tehran University, Tehran, Iran

4. PhD student in Arabic Language and Literature, Kharazmi University, Tehran, Iran

*: Corresponding Author:

Email: zahra.mahdavimehr@gmail.com

How to cite this article: Sedghi, H., Eshkevari, S. A., Homayooni, S., Mahdavimehr, Z. (2022). Analysis and Criticism of Translation from the Perspective of Lambrecht's Informational Structures, *Quarterly Journal of Nahj al-Balagha Research*, 10(37), 25-47. DOI: 10.22084/NAHJ.2022.25659.2768

1. Theoretical Framework

Lambrecht, one of the role-oriented linguists, believes that without paying attention to information instruction, the speaker cannot choose one among many choices. He believes that the meaning of a sentence is the sum of the meanings of its words and expressions, while the informative value of the sentence depends on the mental state of the participants in the speech. Among the marked syntactic structures that Lambert discussed in detail in his book; are topicalization and focalization. Based on his theory, the present research examined and criticized Mousavi Garmaroodi's translation of Shaqshaqiyah sermon.

2. Research Method

Based on the content analysis method and relying on Lambert's theory, the present research examined and analyzed Garmaroodi's translation of Shagshaghieh sermon based on the theory of information construction.

In this study, the structures of focalization and topicalization in the sermon of Shagshaqiyah were extracted and their translation was examined in terms of markedness and unmarkedness, and a suggested translation was also given.

3. Conclusion

The results of the study show that in most cases, the translator has used the same order of words in Arabic as the criterion for translation and has often translated the marked items into Persian without marking. Although this has not harmed the fluency of his translation, it has undoubtedly damaged the precise transmission of some of the communicative meanings of the word. For example, out of 11 total focalization cases, only one case has been translated as marked and the rest as unmarked. Of the seven cases of topicalization, none has been translated as marked.

References

[In Persian]

- Dabir Moghaddam, M. (2014). **Studies in Linguistics, Collection of Articles**, 4th Edition. Tehran: University Publication Center.
- Gohari, H. (2012). **Analysis of information construction in English and Persian and how to translate it**. PhD Dissertation, Department of Linguistics, Allameh Tabatabaei University, Tehran.
- Golfam, A. & Amini, R. & Kordzafaranlukambuzia, A. (2010). Study of semantic changes and information construction of signage structures in the translation process from English to Persian. **Comparative Language and Literature Research**, 1(1), 85-113.
- Haqbin, F. & Parsakia, M. (2015). Characteristics of the categories: Topic, and Beginner in Persian. Dastoor. **Special issue of the Farhangestan**, 10, 13-24.

- Homayouni, S. (2021). Analysis of Distinctive Features of Cognitive Application Categories in Arabic, Case Study: Focus, Theme, Topic, Follower. **Scientific Journal of the Iranian Association of Arabic Language and Literature**, 16(55), 167-189.
- Mousavi Garmaroodi, S. (2021). **Translation of Nahj al-Balagha**. 2nd Edition, Tehran, Qadyani.
- Niazi, Sh. and Ghasemi Asl, Z. (2019). **Linguistic Analysis of Arabic Texts (Based on Halliday's Functional Grammar)**. 1st Edition. Tehran: University of Tehran.
- Parsakia, M. (2011). **A Formal and Functional Study of Topic, Focus and Theme Phrasal Categories in Persian**, Al-Zahra University Master's Thesis .
- Rezaei, F. (2019). **Surveing in meaning transfer of marked information structures in Persian translations of Shahrzad Tophigh al-Hakim's play**. Master's Thesis in Arabic Translation. Al-Zahra University.
- Rezaei, S., Ebnerasool, S. & Rafee, A. (2018). A step in proving the hypothesis of compound verb existence in Arabic. **Iranian Journal of the Scientific Association of Arabic Language and Literature**, 13(45), 141-164.
- Rezaei, V, Tayeb, M. (2007). **Information structure and the order of the sentence structures, Dastoor**. Special issue of Farhangestan. 2, 3-19.
- Tabatabaee, N (2017). **The Information Status of the Sentence Constituents with the Marked Word Order**. *Comparative Linguistic Research*. 6(11). 133-145.

[In Arabic]

- Amayrah, H. (2004). **Information Structure in Arabic Language**. PhD Dissertation in Arabic Language and Literature, University Of Jordan.
- Ibn Abi Al-Hadid. (1959). **Explanation of Nahj al-Balagha**, researched by Mohammad Abolfazl Ebrahim, Qom: Esmailian Institute.
- Ibn Meysam al-Bahrani, K. (1999). **Explanation of Nahj al-Balagha**. Beirut: Dar al- Thaqaalayn.
- Al-Jurjani, A. (1984). **Dalail ul e'caz**. Researched by Mahmoud Mohammad Shaker. Cairo: Al Khanji Publications .
- Al-Motawakkil, A. (1985). **Al-Vazaif al-Tadaviliya fil-Loghate al-Arabiye**, 1st Edition. Al-Maghreb. Al-Camiya al-Maghrebiya Publications.
- Zahed, Z. (2014). *E'rab Nahj al-Balagha va Bayan Ma'anih*. 1st Edition. Najaf al-Ashraf: al-Tamimi publication.
- Al-Samerai, F. (2000). *Ma'ani al-Nahv*. 1st Edition. Jordan: Dar al-Fikr lil-Taba'e Publications.
- Zighad, S (2012), *Al-Borah f' Nazariye al-Nahv al-Vazifi- Ghara'a Jadidehi fi Tanmit Ahmad al-Motavakkel*. Journal of al-Tavasol fil-Loghat val-Saghafe val-Adab. Algeria. Vol. 31, 134-145.

[In English]

- Lambrecht, K. (1994). *Information Structure and Sentence Form*. Cambridge: Cambridge University Press.

(مقاله پژوهشی)

واکاوی و نقد ترجمه از منظر ساخت‌های اطلاعی لمبرکت مورد مطالعه: ترجمه موسوی گرمارودی از خطبه شقشقیه

حامد صدقی^۱، سید عدنان اشکوری^۲، سعدالله همایونی^۳، زهرا مهدوی مهر^{۴*}

بازنگری مقاله: ۱۴۰۱/۰۲/۱۶

دریافت مقاله: ۱۴۰۰/۱۱/۱۲

انتشار مقاله: ۱۴۰۱/۰۳/۳۱

پذیرش مقاله: ۱۴۰۱/۰۳/۰۸

(از ص ۲۹ تا ۴۷)

چکیده

ساخت اطلاع و نشان‌داری از جمله مباحثی است که زبان‌شناسان نقش‌گرا و به تبعیت از آنان نظریه‌پردازان ترجمه به آن پرداخته‌اند. هرگونه جایجایی در عناصر جمله کاربردی متفاوت را بر جمله تحمیل می‌کند. موارد نشان‌دار در هر زبان، هرچند نسبت به همتایان بی‌نشان خود از تواتر کمتری برخوردارند اما به لحاظ صوری پیچیده‌تر و از بار معنایی بیشتری برخوردارند. تغییر ساختار متعارف زبان و ایجاد اسلوبی نشان‌دار، ممکن است فرآیند ترجمه را با مشکل مواجه کند و نیازمند دقت بیشتر مترجم و شناخت کامل ساختار دو زبان مقصد و مبدا است. زیرا ممکن است دو گزاره به لحاظ ظاهری معنای یکسانی داشته اما به لحاظ ارتباطی و کلامی معانی متفاوتی داشته باشند. درک این موضوع خصوصاً در ترجمه متون دینی از اهمیت بسزایی برخوردار است و مترجم باید با ایجاد تغییر و تعدیل‌های صرفی و نحوی، متنی را تولید کند که به لحاظ ساخت اطلاع‌داری حداکثر میزان برابری با متن اصلی باشد. پژوهش حاضر بر اساس روش تحلیل محتوا و با تکیه بر نظریه لمبرکت، ترجمه گرمارودی از خطبه شقشقیه را مورد بررسی و تحلیل قرار داده است. نتایج حاصل از پژوهش نشان می‌دهد که مترجم در اکثر موارد، همان ترتیب چینش واژگان در عربی را ملاک ترجمه قرار داده و اغلب موارد نشان‌دار را به صورت بی‌نشان در فارسی ترجمه کرده است. هرچند این موضوع به روانی ترجمه وی لطمه نزده است اما بدون شک، به انتقال دقیق بخشی از معانی ارتباطی کلام آسیب وارد نموده است.

کلیدواژه‌ها: نهج‌البلاغه، ترجمه موسوی گرمارودی، ساخت اطلاعی نشان‌دار، مبتدا، کانون.

۱. استاد گروه زبان و ادبیات عربی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران

۲. دانشیار گروه زبان و ادبیات عربی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران

۳. دانشیار گروه زبان و ادبیات عربی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه تهران، تهران، ایران

۴. دانشجوی دکتری رشته زبان و ادبیات عربی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران

۱. مقدمه

یکی از مهم‌ترین مباحث مطرح در سال‌های اخیر در زبان‌شناسی نقش‌گرا موضوع ساخت اطلاع^۱ بوده است. نظریهٔ نقش‌گرایی در زبان‌شناسی و ترجمه معتقد است که صورت‌های مختلف زبانی با توجه به نقش ارتباطی خود در موقعیت‌های مختلف، ساختارهای متفاوتی را رقم می‌زنند که به آن ساخت اطلاعاتی می‌گویند. بررسی ساخت اطلاعاتی نشان می‌دهد که چرا گوینده یک صورت زبانی را از میان صورت‌های زبانی دیگر برگزیده است و آرایش و ترکیبی خاص را بر ترکیب‌های دیگر ترجیح داده است (طباطبایی، ۱۳۹۵: ۱۳۴).

لمبرکت^۲ از زبان‌شناسان نقش‌گرا، معتقد است که بدون توجه به ساخت اطلاعاتی، گوینده نمی‌تواند از میان انتخاب‌های بسیار یکی را برگزیند. او در تعریف ساخت اطلاع می‌گوید: «ساخت اطلاع بخشی از دستور جمله است که در آن گزاره‌های معنایی به صورت بازنمایی وضعیت‌های موجود با ساختارهای دستوری و واژگانی منطبق می‌شوند و این عمل بر اساس وضعیت ذهنی مخاطبانی است که این ساختارها را به‌عنوان واحدهای اطلاعاتی در گفتمان به کار می‌گیرند و تعبیر می‌کنند» (لمبرکت، ۱۹۹۶: ۵). او معتقد است معنای یک جمله مجموع معانی واژه‌ها و عبارات آن است در حالی که ارزش اطلاعاتی جمله به وضعیت ذهنی مشارکین کلام بستگی دارد (همان: ۴۳).

اگر ساخت اطلاعاتی جمله بر اساس قوانین دستوری متعارف در زبان باشد؛ به آن ساخت نحوی بی‌نشان می‌گویند؛ اما اگر در ساخت اطلاعاتی جمله، با هدف انتقال اطلاعاتی مشخص، جایگاه طبیعی سازه‌ها تغییر کند؛ مثلاً چیزی از میان جمله به ابتدای جمله منتقل شود مانند تقدیم مفعول بر فاعل یا بر کل جمله؛ در این صورت ساختار نحوی نشاندار به وجود می‌آید. این جابجایی به منظور افزودن برخی معانی یا برجسته کردن برخی معانی نسبت به همتای بی‌نشان خود است. از جمله ساختارهای نحوی نشاندار که لمبرکت در کتاب خود^۳ به طور مفصل به آن پرداخته است؛ مبتداسازی و کانونی‌سازی است. پژوهش حاضر با تکیه بر نظریهٔ وی ترجمهٔ موسوی گرمارودی از خطبهٔ شقشقیه را مورد بررسی و نقد قرار داده است.

۱-۱. بیان مسأله

استفاده از ساخت‌های نشاندار یکی از ابزارهایی است که گوینده برای افزایش بار معنایی کلام یا برجسته کردن معنایی خاص از آن بهره می‌گیرد لذا انتقال ساختارهای نشاندار در ترجمه و خصوصاً ترجمهٔ متون دینی که از حساسیت بالاتری نسبت به متون دیگر برخوردار است؛ برای مترجم ضروری به نظر می‌رسد. زیرا عدم آگاهی مترجم نسبت به ساخت‌های نشاندار در زبان مبدأ و مقصد ممکن است سبب شود که ساخت‌های نشاندار به شکل بی‌نشان ترجمه شده و در این صورت بخشی از معنای ارتباطی این ساختارها از بین خواهد رفت.

1. information structure
2. Lambrecht
3. information structure and sentence form

با توجه به اینکه نهج البلاغه علاوه بر اینکه جزء متون دینی ما به شمار می آید؛ به عنوان یک کتاب ادبی بی نظیر همواره مورد توجه مترجمان بوده است؛ لذا پژوهش حاضر با انتخاب ترجمه موسوی گرمارودی، به این مهم پرداخته است. انتخاب این مترجم از این حیث قابل اهمیت است که از طرفی او در عرصه ادبیات فارسی همواره حضور موثری داشته و آثار بارزیشی از خود به جای گذاشته است و در ترجمه نهج البلاغه نیز تلاش نموده است قالب ادبی آن را حفظ نماید. از سوی دیگر این ترجمه از جمله ترجمه های جدید نهج البلاغه بوده و نسبت به ترجمه های دیگر کمتر مورد ارزیابی و بررسی قرار گرفته است. پرسش هایی که پژوهش حاضر در پی پاسخ گویی به آن است عبارتند از:

- صورت بندی ساخت های نشاندار عربی، در زبان فارسی با چه مکانیزم های زبانی امکان پذیر است؟
- مترجم تا چه میزان درک مناسبی از ساختارهای نشاندار نحوی- معنایی در متن مبدأ داشته و نسبت به ترجمه آنها به صورت نشاندار در زبان فارسی موفق بوده است؟

۲-۱. پیشینه پژوهش

در خصوص ترجمه های نهج البلاغه، پژوهش های فراوانی با تکیه بر نظریات مختلف انجام شده است. از جمله مهمترین آنها که در خصوص ترجمه موسوی گرمارودی انجام شده عبارتند از:

- عامری، محمدعلی و دیگران (۱۴۰۰)، در مقاله «ارزیابی ترجمه استاد موسوی گرمارودی از خطبه قاصعه نهج البلاغه بر اساس نظریه وینه و داربلنه»، پژوهش های نهج البلاغه، شماره ۱، میزان به کارگیری مؤلفه های هفتگانه وینه و داربلنه را در ترجمه گرمارودی بر خطبه قاصعه بررسی کرده و به این نتیجه رسیده است که گرمارودی هم از شیوه های مستقیم و هم از شیوه های غیرمستقیم بهره گرفته است و بهره گیری از شیوه های غیرمستقیم سبب شیوایی ترجمه وی شده است. وی از میان مؤلفه های مذکور در معادل یابی دقیق تر عمل کرده است.

- نورسیده، علی اکبر و پوربایرام الوارس، رقیه (۱۳۹۹)، در مقاله «تحلیل بعد حسی و ادراکی گفتمان در خطبه نهم نهج البلاغه با تکیه بر ترجمه موسوی گرمارودی در بستر نشانه - معناشناسی»، پژوهشنامه نهج البلاغه، شماره ۲۹، چگونگی شکل گیری گفتمان را در خطبه نهم بر مبنای بعد حسی ادراکی گفتمان بررسی کرده و انعکاس آن را در ترجمه گرمارودی مورد نقد قرار داده است. او به این نتیجه رسیده که در ترجمه وی توجه زیادی به بعد نشانه - معنی شناسی در ترجمه دال ها نشده است.

- اسماعیل زاده، حسن و دیگران (۱۳۹۷)، در مقاله «نقد و بررسی ترجمه بخشی از خطبه های نهج البلاغه بر اساس انواع سه گانه همنشینی واژگان (مطالعه موردی: ترجمه موسوی گرمارودی)»، پژوهشنامه نهج البلاغه، شماره ۲۳، بخشی از ترجمه گرمارودی را بر خطبه های نهج البلاغه از منظر هم آیی واژگان (آزاد- عادی- تعابیر اصطلاحی) بررسی کرده و به این نتیجه رسیده است که مترجم در نوع سوم دقیق تر عمل کرده و به نوع اول و دوم توجه چندانی نداشته است.

- اسماعیلی طاهری، احسان و دیگران (۱۳۹۷)، در مقاله «واکاوی ترجمه گرمارودی از نامه امام علی (ع) به مالک اشتر بر پایه راهکارهای هفتگانه وینه و داربلنه»، مطالعات ترجمه قرآن و حدیث، شماره ۹، ترجمه گرمارودی را بر مبنای مؤلفه های هفتگانه وینه و داربلنه بررسی کرده و به این نتیجه رسیده است

که وی از روش‌های مستقیم (قرض‌گیری، گرت‌برداری و تحت‌اللفظی) کمتر بهره گرفته و از روش‌های غیرمستقیم (معادل‌یابی، تلفیق، جابه‌جایی و اقتباس) بیشتر استفاده کرده و این امر سبب روانی ترجمه او شده‌است.

۳-۱. ضرورت و اهمیت پژوهش

در ساختار زبان‌ها، تفاوت‌ها و شباهت‌هایی وجود دارد و هر زبان از ابزار خاص خود مسائل مربوط به ساخت اطلاع را بازنمایی می‌کند. مترجم باید با این تفاوت‌ها آشنا باشد تا بتواند با ایجاد تغییر و تعدیل‌های نحوی یا واژگانی متنی را تولید کند که به لحاظ ساخت اطلاع دارای حداکثر میزان برابری با متن اصلی باشد؛ زیرا تعادل و برابری متن مبدا و مقصد در فرایند ترجمه یکی از معیارهای مهم در ارزیابی دقت ترجمه به‌شمار می‌آید. به عبارت دیگر باید در ترجمه تلاش نمود علاوه بر انتقال معنا، نحوه گفتن را نیز انتقال داد تا معنای ارتباطی کلام نیز به درستی منتقل شود.

از آنجا که بررسی تطبیقی در ترجمه ساخت‌های نشاندار از زبان عربی به فارسی در نهج‌البلاغه، تا کنون مورد توجه جدی پژوهشگران نبوده است؛ پژوهش حاضر، می‌تواند برای مترجمان این حوزه مفید بوده و آنها را برای ارائه ترجمه‌ای مطلوب‌تر یاری کند.

۲. مباحث نظری

۲-۱. ساخت‌های اطلاعاتی نشاندار^۱

به صورت طبیعی، جمله ساخت آغازگری بی‌نشان دارد؛ ولی جابجا کردن عناصر و اجزای جمله و قرار دادن آنها در غیر از جایگاه اصلیشان، ساختار جمله را نشاندار می‌کند.

جابه‌جایی عناصر جمله بر اساس ارزش خبری عناصر صورت می‌گیرد و عنصری که برجسته و نشاندار می‌شود بار معنایی بیشتری دارد. ساخت‌های نشاندار در بردارنده بخش‌های خاصی از معنا هستند که شایان توجه و تاکید گوینده است و از این رو انتقال این معانی در ترجمه ممکن است به آسانی انجام نشود (گلفام و همکاران، ۱۳۸۹: ۸۶).

در زبان عربی نیز ساختارهای شاذ و استثنا از این جهت اهمیت دارند که درجه نشاننداری بند را نشان می‌دهند؛ مثلاً ممکن است تقدیم قید زمان یا مکان در آغاز جمله، بیانگر معنایی خاص باشد؛ زیرا در ساختار طبیعی زبان، جایگشت‌های دیگری برای این قیود وجود دارد؛ لیکن نویسنده جایگاه آغازگر را برگزیده‌است. البته آن ساخت‌های آغازگری، حائز اهمیت هستند که کاربر در گزینش آنها حق انتخاب داشته باشد. بنابراین شروع جملات با فعل، ادات صدارت طلب و یا واژه‌هایی که وجوباً در ابتدای جمله قرار می‌گیرند؛ بی‌نشان محسوب می‌شوند اما آغاز کردن جمله با واژگانی که از نظر طبیعت زبان، تقدیم وجوبی ندارند مانند قید مکان یا زمان و یا تقدیم مفعول و متمم بر سایر ارکان جمله در عربی نشاندار می‌باشند (نیازی و قاسمی اصل، ۱۳۹۷: ۷۸-۸۵).

1. marked information structure

۱-۲-۱. مبتدا و کانون از منظر لمبرکت

مبتدا^۱ و کانون^۲ از مفاهیم بنیادین در نظریه ساخت اطلاع لمبرکت هستند که می‌توانند بر نحوه آرایش جمله و ساخت دستوری آن تاثیر بگذارند.

لمبرکت مبتدا را عنصری از جمله می‌داند که گزاره بیان شده به وسیله جمله مورد نظر درباره آن است. در حقیقت او تعریف خود را بر اساس مفهوم درباره‌گی^۳ بیان می‌کند. یعنی در جمله چیزی هست که تمام گزاره، درباره آن است (لمبرکت، ۱۹۹۶: ۱۱۸).

لمبرکت معتقد است که مبتدا همیشه در آغاز جمله واقع نمی‌شود. مثلاً در زبان‌هایی مانند عربی که جایگاه آغازین آن با فعل است یا زبان‌هایی مانند فارسی و انگلیسی که سازه‌های کانونی آزادانه می‌توانند در ابتدای جمله قرار بگیرند و یا جملاتی که از طریق آوا نشاندار می‌شوند؛ مبتدا لزوماً در آغاز جمله قرار نمی‌گیرد.

Peter said it

Peter made that remark

در دو جمله فوق، *it* و *that remark* مبتدا هستند که بعد از فعل واقع شده‌اند و *Peter* سازه کانونی است. منظور از مبتدا در اینجا مبتدای جمله یا بند است و متفاوت از مفهوم آن به عنوان عنصر آغازین جمله است. عنصر آغازین ممکن است مبتدا باشد یا کانون. در چارچوب نظریه لمبرکت مبتدا یک رابطه کاربردشناختی است که میان مصداق و گزاره مورد نظر برقرار می‌شود، به گونه‌ای که گزاره مفروض درباره این مصداق تعبیر می‌شود. مبتدا می‌تواند بخشی از ساختار ظرفیتی فعل باشد یا نباشد (همان: ۲۰۰-۲۰۱).

بنابراین مبتدا چیزی است که جمله درباره آن است و حاوی اطلاع کهنه است اما همیشه بر فاعل جمله منطبق نیست بلکه می‌تواند بر فاعل، مفعول غیرصریح، مفعول صریح یا قید زمان و مکان منطبق شود. در جمله‌های زیر کلماتی که زیر آنها خط کشیده شده، مبتدا هستند:

- علی چرا بستریه؟

- علی زخمی شده.

- چرا؟

- یه نفر به علی / بهش شلیک کرده.

- بعدش چی شده؟

- یه مغازه دار اونو به بیمارستان رسونده.

- این اتفاق دیروز افتاده؟

1. topic
2. focus
3. aboutness

- آره دیروز همه مردم تو خیابون جمع شده بودند.

- آها پس این اتفاق تو خیابون افتاد.

- آره تو خیابون دو نفر موتوری این کار کردند (پارساکیا، ۱۳۸۹: ۱۰۰-۱۰۱).

کانون و مبتدا مکمل هم هستند اما کانون بخش اجباری جمله است و مبتدا سازه اختیاری. کانون بر خلاف مبتدا عنصر غیر قابل پیش‌بینی در کلام است و آن بخش از گزاره است که بر اساس فرضیات گوینده حاوی اطلاع نو است و در زمان ادای گفتار برای مخاطب غیر قابل پیش‌بینی است. کانون با تکیه آوایی همراه است و از لحاظ نحوی در داخل جمله جایگاه خاصی دارد مثلاً در پایان جمله و بعد از مبتدا واقع می‌شود (لمبرکت، ۱۹۹۶: ۲۰۶-۲۰۸). در جملات فوق، کلماتی که پررنگ شده‌اند کانون هستند.

در واقع بر اساس نحو کاربردی، کانون، اطلاعاتی است که از درجه اهمیت بالاتری برخوردار است و این اطلاع در ذهن مخاطب و گوینده مشترک نیست و گوینده می‌خواهد آن اطلاع را به دامنه اطلاعاتی مخاطب بیفزاید یا به وسیله آن تغییر و اصلاحی در اطلاعات مخاطب ایجاد نماید (زیغد، ۲۰۱۲: ۱۳۵).

لمبرکت از سه نوع کانون نام می‌برد:

۱- کانون گزاره‌ای^۱ در جمله‌های نهاد-گزاره‌ای یا مبتدا-خبری بی‌نشان دیده می‌شود که نهاد یا هر عنصر ابتدایی دیگر مبتدای جمله و اطلاع کهنه محسوب می‌شود اما گزاره، عنصر کانونی و خبری درباره مبتدا است. به عبارت دیگر قلمرو کانون در این ساختار، گروه فعلی جمله است. در چنین ساختارهایی فقط وجود گزاره اجباری است. و نهاد می‌تواند حذف شود (رضایی و طیب، ۱۳۸۵: ۶).

- ماشینت چی شده؟

- ماشینم خراب شده.

در مثال فوق «ماشینم» پیش‌فرض و مبتدا است و «خراب شده»، گروه فعلی و خبری در مورد مبتدای جمله است. (لمبرکت، ۱۹۹۶: ۲۳۳).

بازنمایی این نوع کانون در زبان فارسی می‌تواند به مانند زبان انگلیسی هم از طریق آوایی صورت گیرد و هم از آنجا که زبان فارسی از ترتیب واژگانی آزادتری برخوردار است می‌توان این نوع کانون را با استفاده از قلب نحوی در فارسی بازنمایی کرد و فرایند قلب نحوی در ترجمه منجر به جمله نادرستی نمی‌شود:

- ماشینت چی شده؟

- ماشینم خراب شده / خراب شده ماشینم (گوهری، ۱۳۹۰: ۸۳-۸۴).

۲- در کانون موضوعی^۲، کانون، کل گزاره نیست بلکه یک موضوع از گزاره پیش‌فرض است. موضوع به هر سازه اسمی یا ضمیری گفته می‌شود که با محمول یعنی فعل جمله رابطه معنایی داشته باشد. در حقیقت موضوع می‌تواند به هر سازه‌ای غیر از محمول در یک گزاره مانند زمان، مکان یا رفتار اطلاق شود.

- شنیدم موتور خراب شده.

1. predicate focus
2. argument focus

- ماشینم خراب شده. (لمبرکت، ۱۹۹۶: ۲۲۳-۲۲۴) در این مثال قلمرو کانون، گروه اسمی «ماشینم» است.

برخلاف کانون گزاره‌ای که کل گزاره دارای تکیه است در کانون موضوعی یکی از موضوعها دارای تکیه است. اگرچه در کانون موضوعی و گزاره‌ای هر دو از نوا و برجستگی آوایی برای بازنمایی کانون در فارسی استفاده می‌شود اما فقط در کانون گزاره‌ای می‌توان از قلب نحوی استفاده کرد زیرا استفاده از قلب نحوی در ترجمه کانون موضوعی گاهی منجر به جمله نابجا می‌شود:

- شنیدم موتور خراب شده.

- ماشینم خراب شده.

- خراب شده ماشینم (جمله نادرستی) (گوهری، ۱۳۹۰: ۸۴-۸۵).

۳- کانون جمله‌ای^۱، در جملات ارائه‌ای به وجود می‌آید که در آنها مصداق جدیدی معرفی می‌شود. در واقع در این نوع کانون قلمرو کانون، کل جمله است و نهاد و گزاره هر دو در کانون قرار دارند.

بنابراین در ساخت کانون جمله‌ای، نهاد جمله مبتدا نیست و جزء اطلاع جدید محسوب می‌شود و نمی‌تواند حذف شود (رضایی و طیب، ۱۳۸۵: ۷). در مثال زیر اطلاعی که در پاسخ آمده کاملاً جدید است و تمام جمله را در بر گرفته است:

- چه اتفاقی افتاده؟

- ماشینم خراب شده (لمبرکت، ۱۹۹۶: ۲۲۳).

در زبان عربی نیز برای کانون، تقسیم‌بندی مشابه تقسیم لمبرکت وجود دارد:

۱- کانون جمله‌ای (بؤرة الجملة) که تمام جمله یعنی هم نهاد و هم گزاره در کانون قرار دارند و برای بیان کردن این مطلب، معمولاً پرسشی مطرح می‌شود که پاسخش هیچ پیش‌فرضی ندارد. برای مثال اگر کسی بپرسد: ما الخبر؟ و در جواب بگوییم: زید مریض؛ در چنین حالتی تمام جمله در حوزه کانون قرار گرفته است و یا چنانچه کل جمله با ادوات تاکید مانند «ان»، «انما»، «قد» و... مورد تاکید قرار گیرد: إن زیداً مریض، إنما زید مریض، قد غادر زید بیته. و یا در جملات استفهامی نظیر «أ حضر الضیوف (أم لا)»؟

۲- «بؤرة الملکون» یا کانون موضوعی که در آن بر یک عنصر تاکید می‌شود یا اصلاح می‌شود. برای مثال اگر کسی بپرسد: هل أعطیت الکتاب زیداً؟ و در پاسخ گفته شود: لا الذی اعطیته الکتاب عمرو (لا زید). در چنین جمله‌ای تنها یک عنصر نادرست وجود داشته‌است که اصلاح شده‌است. یا در مثالهای زیر: البارحة عاد زید من السفر (لا البوم)، أعداً القاک (أم بعد غد)؟ ما رایت البارحة إلا زیداً، إنما اعطیت الکتاب زیداً (المتوکل، ۱۹۸۵: ۳۱-۳۳).

در عربی کانون گزاره‌ای و جمله‌ای در یک گروه قرار می‌گیرند. احمد المتوکل نیز تنها از کانون موضوعی و جمله یاد کرده و از کانون گزاره‌ای سخن نگفته است و این امر ناشی از ترتیب واژگانی عربی و ضمیرانداز بودن این زبان است. زیرا بر اساس نظام زبان عربی، جمله با ذکر فعل شکل می‌گیرد و تمام می‌شود نه گزاره. بنابراین کانون جمله هم شامل کانون گزاره می‌شود و هم کانون موضوعی. با این تفاوت

که در «بؤرة المکون» از نوع کانون گزاره‌ای، گروه اسمی نهاد، مبتدا و اطلاع کهنه است و وجودش، الزامی نیست. در مثال زیر، کانون، اطلاع نویی است که فقط در بردارنده بخش خبر جمله است و کانون گزاره‌ای است:

- ما حدث لِبنتك؟ (برای دخترت چه اتفاقی افتاده؟)

- إِنْهَا مَرِيضَةٌ (او مریض شده است) (رضایی، ۱۳۹۷: ۶۶-۶۷).

۲-۱-۲. کانونی‌سازی

هرگاه سازه تکیه‌دار جمله از جایگاه معمول آن در جمله جابجا شود؛ کانونی‌سازی^۱ اتفاق می‌افتد و جمله نشاندار می‌شود.

در زبان عربی از شیوه‌های مختلفی برای کانونی‌سازی استفاده می‌شود. تکیه آوایی، مقدم کردن سازه کانونی مانند «زیداً لقیمت»، «راکباً جاء زید»، حصر مانند «ما زید الا شاعر»، انتقال سازه کانونی به انتهای جمله با استفاده از الذی مانند «الذی رایته البارحه زید» و «الذی لقیمته اخوک»، از جمله آنها هستند (المتوکل، ۱۹۸۵: ۱۳۷).

به طور کلی انواع تاکید لفظی و معنوی و استفاده از کلماتی مانند نفس، کل، جمیع، بعض، حتی، استفاده از ضمائر منفصل برای تاکید ضمائر مستتر در فعل، ضمیر شأن، ضمیر فصل و به کار بردن ادوات تاکید همچون إن، قد، لقد، ادوات قسم، نون تاکید در فعل مضارع، های تنبیه و غیره همگی می‌توانند در بروز کانونی‌سازی از نوع جمله یا موضوعی نقش داشته باشند.

تقدیم در عربی از مهمترین روش‌ها در بروز نشاننداری و خصوصاً کانونی‌سازی است. جرجانی معتقد است که نمی‌توان تقدیم چیزی و عدم تقدیم آن را در جمله یکسان دانست و بدون شک تقدیم برای رساندن فایده‌ای است که آن فایده با تأخیر امکان‌پذیر نبوده است (الجرجانی، ۱۴۰۴: ۱۱۰). او هدف از تقدیم را عنایت و اهتمام ذکر می‌کند. مثلاً در جمله «قتل الخارجي زید» که مفعول بر فاعل مقدم شده است؛ هدف، تاکید بر این نکته بوده است که شخص خارجی کشته شده است و مردم از شر او نجات پیدا کرده‌اند نه اینکه بر قاتل بودن زید تاکید کند (همان: ۱۰۷-۱۰۸) و این همان چیزی است که از آن به کانونی‌سازی تعبیر می‌شود که توجه و تکیه جمله بر عنصر کانونی شده قرار می‌گیرد.

۲-۱-۳. مبتداسازی

فرایند مبتداسازی^۲ که در جهت ایجاد مبتدای نشاندار به کار می‌رود در جهت پیش‌بینی کردن عنصری عمل می‌کند که از برجستگی موضوعی بیشتر و قابلیت دسترسی بالاتری برخوردار است. به بیان دیگر این فرایند عنصر آشناتر را در جایگاه آغازین جمله جای می‌دهد، بر خلاف مبتدای بی‌نشان که در جایگاه اصلی خود قرار داشته و دستخوش هیچگونه حرکتی در سطح جمله نمی‌شود (حقی‌بین و پارساکیا، ۱۳۹۳: ۸).

1. focalization

2. topicalization

لمبرکت در موضوع مبتداسازی مبحث مبتدای اولیه و ثانویه را مطرح کرده است. او معتقد است در ساخت‌های مبتداسازی شده یک سازه غیر نهادی در جایگاه آغاز جمله که به طور معمول در حالت بی نشان جایگاه فاعل ابتدایی است قرار می‌گیرد و مبتدا می‌شود اما نهاد نیز جایگاه متداول خود را از دست نمی‌دهد و چنین جمله‌هایی دو مبتدا دارند: اول سازه‌ای که مبتدا نبوده و به آغاز جمله حرکت کرده‌است که مبتدای ثانویه است و دوم سازه‌ای که از قبل مبتدا بوده و مبتدای اولیه است:

This product I feel less good about

در جمله فوق، I مبتدای اصلی یا اولیه بوده‌است. **This product** که عنصری غیر نهادی بوده، جهت برجسته‌سازی به ابتدای جمله منتقل شده و مبتدای ثانویه شده‌است (لمبرکت، ۱۹۹۶: ۱۴۷). این نکته را در زبان عربی نیز می‌توان مشاهده کرد. در جمله‌ای مانند «علی لباسه نظیف»، جمله دارای دو مبتدا است. این جمله در حالت بی‌نشان به این صورت بوده است: «لباس علی نظیف». «علی» که در این جمله مبتدا نیست به ابتدای جمله منتقل شده و نقش مبتدا را گرفته‌است و «لباس» که از ابتدا در محل مبتدا بوده است در جایگاه مبتدای خود باقی مانده‌است.

در زبان فارسی مبتداسازی را به دو نوع ضمیرگذار و ضمیرناگذار تقسیم کرده‌اند. چنانچه عنصری از متن جمله به آغاز جمله منتقل شود و در جایگاه اولیه آن عنصر، ضمیری هم مرجع با آن قرار گیرد؛ مبتداسازی از نوع ضمیرگذار است. اما چنانچه سازه‌ای طی حرکت به ابتدای جمله، ضمیری از خود به جا نگذارد مبتداسازی ضمیرناگذار نامیده می‌شود. در فرایند مبتداسازی ضمیرگذار، سازه مبتدا شده با تکواژ «را» ظاهر می‌شود (دبیرمقدم، ۱۳۹۲: ۱۲۷) مانند:

- علی چرا زخمی شده؟

- به علی/بهبش یه نفر شلیک کرده (مبتداسازی مفعول غیرصریح، ضمیر ناگذار)

- علی رو یه نفر بهبش شلیک کرده (مبتداسازی مفعول غیرصریح، ضمیرگذار)

در عربی نیز از دو نوع مبتداسازی با عنوان ضمیرگذار و فاعلی یاد شده است.

الف) مبتداسازی ضمیرگذار

مبحثی که می‌توان در مبتداسازی ضمیرگذار در عربی مورد بررسی قرار داد، موضوع اشتغال است. البته از آنجا که در مبحث اشتغال اسم مقدم هم می‌تواند اعراب نصب بگیرد و هم رفع؛ بنابراین در این ساختار دو فرآیند وجود دارد: یکی تغییر چینش سازه‌های جمله و دیگری تغییر اعراب. در حالت رفعی بار اطلاعی بیشتری نسبت به حالت نصبی وجود دارد زیرا اسم پیش‌آیندسازی شده اگر به عنوان مبتدا واقع شود مدار کلام بر آن است؛ اما اگر این اسم در نقش مفعول و منصوب باشد مدار کلام بر متکلم می‌چرخد و این اسم تنها در کانون توجه و اهمیت قرار گرفته‌است. در واقع وجه رفعی در مبحث اشتغال همان مبتداسازی ضمیرگذار است اما وجه نصبی آن در حوزه کانونی‌سازی جای می‌گیرد.

سامرایی درباره تفاوت معنایی رفع و نصب اسم مقدم توضیح می‌دهد که دو جمله «محمد اکرمته» و «محمد اکرمته» از نظر معنایی یکسان نیستند زیرا زمانی که اسم مقدم مرفوع می‌شود، اعراب مبتدا را می‌گیرد و مبتدا جزئی از ارکان اصلی جمله و به عبارت دیگر عمده است. اما وقتی اسم مقدم منصوب می‌آید

دیگر جزء ارکان اصلی جمله نیست بلکه فضله است و درجهٔ توجه به آن نسبت به جملهٔ اول که مبتداست کمتر می‌شود. یعنی در جمله «محمد اکرمته» که محمد مبتدا شده است؛ سخن بر مدار او می‌چرخد زیرا دربارهٔ او خبر می‌دهیم؛ اما در جمله «محمد اکرمته» که محمد در آن منصوب است، هرچند تاکید بر روی محمد است؛ اما این توجه و تاکید کمتر از درجهٔ مبتدابودگی است. به عبارت دیگر در جملهٔ دوم مدار حدیث متکلم است. او نتیجه می‌گیرد که در ساختار اشتغال نصب اسم مقدم مرتبه‌ای دارد پایین‌تر از مبتدا و بالاتر از مفعول. یعنی اسم مقدم مورد توجه متکلم است اما به مرتبه مبتدا نمی‌رسد. (سامرای، ۲۰۰۰: ۱۲۸/۲-۱۳۵).

در مثال‌های زیر می‌توان مبتداسازی از نوع ضمیرگذار را مشاهده کرد و تفاوت آنها با جمله بی‌نشان در آن است که عنصری که به عنوان مبتدا در آغاز جمله قرار می‌گیرد در محور کلام قرار گرفته و سخن بر مدار او می‌چرخد:

- «زید ضریته». اصل جمله به صورت بی‌نشان: «ضریت زید».

- «زید قام ابوه». اصل جمله به صورت بی‌نشان: «قام ابو زید».

- «اما خالد فلم یهتّم بقدمه احمد». اصل جمله به صورت بی‌نشان: «لم یهتّم احمد بقدم خالد».

در جملات استفهامی و شرطی نیز مبتداسازی از نوع ضمیرگذار اتفاق می‌افتد:

- «زید هل لقیّت اباه»؟ اصل جمله به صورت بی‌نشان: «هل لقیّت ابا زید»؟

- «زید ان تکرمه یکرّمک». اصل جمله به صورت بی‌نشان: «ان تکرم زید یکرّمک» (المتوکل، ۱۹۸۵: ۱۱۳؛ رضایی، ۱۳۹۷: ۸۵).

ب) مبتداسازی فاعلی

برخلاف مبتداسازی ضمیرگذار که باید حتماً ضمیری به جای سازهٔ مبتدا شده ذکر شود، فرایند مبتداسازی فاعلی از بستر فاعلی اتفاق می‌افتد و سبب برجسته شدن فاعل می‌شود و ذکر ضمیر الزامی نیست (همایونی، ۱۳۹۹: ۱۸۰). زیرا زبان عربی مانند زبان فارسی از ویژگی ضمیرانداز بودن برخوردار است یعنی حذف ضمیر فاعلی جمله را نادرستی نمی‌کند. به عنوان مثال جملهٔ «من کتاب را خریدم» و «کتاب را خریدم» هر دو از لحاظ دستوری صحیح می‌باشند. در عربی نیز دو جملهٔ «کتبتَ المقالة» و «انت کتبتَ المقالة» هر دو از لحاظ دستوری صحیحند و معانی یکسانی نیز دارند اما در جملهٔ دوم ضمیر «انت» از بستر فاعلی در نقش مبتدا قرار گرفته است تا فاعل را برجسته‌تر نشان دهد. البته باید گفت زمانی می‌توان مثال فوق را جزء فرایند مبتداسازی به شمار آورد که هدف، برجسته‌سازی مبتدا باشد و به عبارت دیگر موضوع دربارگی را بتوان در آن یافت یعنی محور کلام مبتدا باشد. اما اگر هدف از آوردن ضمیر در ابتدای جمله تاکید باشد به این معنا که تو مقاله را نوشتی و نه شخص دیگر؛ در اینصورت در حوزهٔ کانونی‌سازی جای می‌گیرد.

جرجانی در باب استفهام توضیح داده‌است که مثلاً در جمله «أفعلت» وقتی فعل، بعد از همزه استفهام قرار می‌گیرد به این دلیل است که مخاطب در انجام دادن خود آن فعل تردید دارد و هدف از سوال پرسیدنش آن است که بفهمد آیا آن فعل انجام شده است یا خیر؛ اما در جمله «أنت فعلت» که با ضمیر

آغاز شده است، گوینده در فاعل آن کار شک دارد. یعنی مطمئن است که آن فعل انجام شده است ولی درباره کننده کار تردید دارد (الجرجانی، ۱۴۰۴: ۱۱۱). یا در جمله منفی «ما قلت هذا» هدف این است که اصل فعل یعنی گفتن نفی شود اما در جمله «ما انا قلت هذا» یعنی چیزی گفته شده است اما من گوینده آن چیز نبوده ام (همان: ۱۲۴).

بنابراین مترجم باید این موضوعات را در ترجمه لحاظ کند. مثلاً در حالت اول از واژه کمکی «خودت» و برای حالت دوم از «که» تاویل در ترجمه استفاده کند: «آیا خودت این کار را انجام دادی؟»، «من که این را نگفتم».

۴-۱-۲. تفاوت مبتداسازی و کانونی سازی

مبتدا بر اساس رابطه دربارگی تعریف می‌شود، یعنی مبتدای جمله آن چیزی است که گزاره بیان شده در جمله درباره آن است و منطبق بر اطلاع کهنه و مفروض است اما خبر، منطبق بر اطلاع نو. یعنی کانون، اطلاعی است که مخاطب از آن خبر ندارد اما مبتدا، اطلاعی است که از قبل در بافت موقعیتی موجود است. از سوی دیگر در کانونی‌سازی تغییر اعراب وجود ندارد. مثلاً در جمله «زیداً رایت»، کانونی‌سازی اتفاق افتاده است زیرا مفعول با حفظ نقش و اعراب خود به ابتدای جمله منتقل شده است. اما در جمله «زیداً رایت»، مبتداسازی واقع شده است و زید اعراب رفع گرفته است. همچنین در مبتداسازی یک رابط ضمیری وجود دارد که با عنوان ضمیرگذار نام برده شد. مثلاً در جمله «صدیقی غفرت له» مبتداسازی و در جمله «صدیقی غفرت» کانونی سازی اتفاق افتاده است (عمایرة، ۲۰۰۴: ۵۵).

البته راه اصلی تشخیص، به انگاره‌های ذهنی متکلم و مخاطب در هنگام گفتگو بستگی دارد. به طور کلی هرگاه سازه‌ای به ابتدای جمله انتقال یابد، احتمال دارد دارای دو نقش کاربردشناختی مبتداسازی و کانونی‌سازی شود.

سازه فاعل:

- حمید حضر في المدرسة (حمید اومدش مدرسه (مبتداسازی)) / (حمید اومد نه سعید (کانونی‌سازی))

- انا كتبت المقالة (من خودم مقاله را نوشتم (مبتداسازی)) / (من مقاله رو نوشتم نه علی (کانونی‌سازی))

سازه مفعول:

مبتداسازی:

- حمید رأیته (حمید رو دیدمش)

- حمید أعطیته کتاباً (حمید رو بهش یه کتاب دادم)

- حمید ظننته أخاک (حمید رو فکر کردم برادرته)

کانونی‌سازی:

- حمیداً رأیت (فقط حمید رو دیدم)

- حمیداً أعطیتُ الكتابَ (به حمید کتاب رو دادم نه کس دیگری)

- حمیداً ظننتُ أخاک (فکر کردم حمید برادرته نه سعید)

۲-۲. نقد و بررسی ترجمه موسوی گرمارودی از خطبه شقشقیه

از آنجا که هدف این پژوهش بررسی ترجمه از لحاظ نشاننداری و نحوی است لذا تمرکز بر واژه‌گزینی مترجم نبوده است بلکه فارغ از اینکه مترجم در ترجمه واژگان چگونه عمل کرده است؛ به تحلیل و نقد ترجمه وی از لحاظ نشاننداری نحوی پرداخته شده است. نقد و تحلیل ترجمه از لحاظ واژه‌گزینی، پژوهش‌های دیگر را بر مبنای نظریه‌های دیگر می‌طلبد. ترجمه پیشنهادی نیز، برای آن قسمت از ترجمه گرمارودی بوده که از منظر ساخت‌های نشانندار مورد نقد قرار گرفته است، و برای سایر قسمتهای جمله، همان ترجمه گرمارودی ملاک قرار گرفته است.

۱- أَمَا وَاللَّهِ لَقَدْ تَقَمَّصَهَا فَلَانٌ وَإِنَّهُ لَيَعْلَمُ أَنَّ مَحَلِّي مِنْهَا مَحَلُّ الْقَطْبِ مِنَ الرَّحَى

- آگاه باشید سوگند به خداوند فلانی پیراهن خلافت را ناروا به تن کرد در حالی که می‌دانست جایگاه من به آن، چون جایگاه میله محور به سنگ آسیاب است.

تحلیل ترجمه:

گرمارودی در توضیحات ذکر کرده است که از آنجا که معنای باب تَقَمَّصَ به خود بستن یک فعل و تکلف در آن است لذا در ترجمه فعل «تقمص» کلمه ناروا را افزوده و به جای پوشیدن، به تن کردن را آورده است زیرا لباسی که اندازه تن باشد می‌پوشند ولی اگر قامتی برای لباسی ناساز و بی‌اندام باشد لباس را در چنین اندامی به تن می‌کنند (گرمارودی، ۱۳۹۹: ۷۸)؛ که البته این موضوع به بحث نشاننداری از لحاظ صرفی و واژگانی مربوط می‌شود.

در جمله فوق، بر سر فعل «یعلم»، «ان» تاکید و لام آمده است. «ان» برای تاکید حکم و از بین بردن شک و انکار مخاطب کار می‌رود و اصلی‌ترین معنای آن تاکید مضمون جمله است و چنانچه با لام همراه شود معنای تاکیدی آن بیشتر می‌شود (سامرای، ۲۰۰۰: ۲۸۶/۱). بنابراین می‌توان گفت کانونی‌سازی جمله‌ای اتفاق می‌افتد زیرا کل جمله مورد تاکید و توجه است؛ ولی مترجم آن را در ترجمه لحاظ نکرده است.

ترجمه پیشنهادی: ... در حالی که یقیناً به خوبی می‌دانست ...

۲- يَنْحَدِرُ عَنِّي السَّيْلُ وَ لَا يَرْفَعِي إِلَيَّ الطَّيْرُ

- سیل فضایل از آبشار وجود من فرو می‌بارد و هیچ پرندۀ تا ستیغ بلندای من اوج نمی‌تواند گرفت.

تحلیل ترجمه:

در هر دو عبارت، جار و مجرور بر فاعل مقدم شده‌اند. مقدم شدن مجرور به دلیل اهمیت و افزایش بار اطلاعی آن و به عبارت دیگر در کانون توجه قرار گرفتن آن است. ابن‌ابی‌الحدید در شرح خود توضیح داده است که این عبارات دلالت بر جایگاه و منزلت رفیع امام دارد. «كانه يقول: إني لعلو منزلي كمن في السماء التي يستحيل ان يرفي الطير اليها» (ابن‌ابی‌الحدید، ۱۹۵۹: ۱۵۲/۱).

بنابراین یا باید از واژگان کمکی استفاده کرد یا حداقل عبارت «آبشار وجود من» و «تا ستیغ بلندای من» مقدم می‌شد تا با جملات نشاندار که در عربی آمده است همخوانی بیشتری داشته باشد. همچنین، مترجم الطیّر را به صورت نشاندار و «هیچ پرنده» ترجمه کرده‌است که این معادل‌یابی دقیق نیست.

ترجمه پیشنهادی: [من آن کسی هستم] که از آبشار وجود من سیل فضایل فرومی‌ریزد و تا بلندای من، پرنده، اوج نمی‌تواند گرفت.

۳- وَ طَفِقْتُ أَرْتِي بَيْنَ أَنْ أَصُولَ بِيَدِ جَدَاءٍ أَوْ أَصْبِرَ عَلَى طَخِيَةِ عَمِيَاءَ يَهْرُمُ فِيهَا الْكَبِيرُ وَ يَشِيبُ فِيهَا الصَّغِيرُ وَ يَكْدُحُ فِيهَا مُؤْمِنٌ حَتَّى يَلْفَى رَبَّهُ

- اندیشیدم که با دست کوتاه قیام کنم یا اینکه در تاریکنایی ژرف تن به شکیبی دهم که بزرگسال در آن فرتوت و کودک در آن پیر می‌گردد و مومن در آن چنان رنج می‌برد که جان به جان آفرین می‌سپارد.

تحلیل ترجمه:

در عبارت فوق، مترجم فعل شروع «طفقت» را ترجمه نکرده است. هم‌جواری این فعل با فعل اصلی، نوعی کانونی‌سازی جمله‌ای به شمار می‌آید. یعنی فعل اندیشیدن با کمک فعل «طفق» در کانون توجه قرار گرفته‌است. بنابراین توجه بیشتر برای ترجمه این فعل را می‌طلبد.

«طفق» از افعال شروع است و به معنای پرداختن به کاری و ادامه دادن آن کار و استمرار داشتن در آن است (سامرای، ۲۰۰۰: ۲۸۳/۱).

از سوی دیگر تقدیم جار و مجرور «فیها» بر فاعل، و نیز تکرار «فیها»، نشان می‌دهد که توجه بیشتر بر روی مجرور بوده‌است و کانونی‌سازی موضوعی است. مترجم بر اساس ترتیب و چینش عبارات عربی، آنها را ترجمه کرده‌است. حال اینکه در عربی مقدم شدن جارومجرور، جمله را نشان‌دار کرده‌است اما در فارسی این‌گونه ترجمه، نشان‌داری را منعکس نمی‌کند. بنابراین بهتر آن بود که عبارت «در آن» در ترجمه فارسی به ابتدای جمله انتقال پیدا می‌کرد تا عبارات نشاندار عربی در فارسی نیز به صورت نشاندار ترجمه می‌شد. همچنین استفاده از یک واژه کمکی یا تکرار واژه مورد تاکید نیز می‌تواند به ترجمه عبارت به صورت نشاندار کمک کند.

ترجمه پیشنهادی: و در اندیشه شدم که با دست کوتاه قیام کنم یا اینکه در تاریکنایی ژرف تن به شکیبی دهم. تاریکنایی چنان ژرف که در آن، بزرگسال فرتوت و کودک پیر می‌گردد ...

۴- فَيَا عَجَبًا بَيْنَا هُوَ يَسْتَقْبِلُهَا فِي حَيَاتِهِ إِذْ عَقَدَهَا لِآخِرٍ بَعْدَ وَقَاتِهِ

- شگفتا او در همان حال که در زندگی از مردم می‌خواست از خلافت معاف دارندش چگونه است که آن را برای پس از مردن خویش به پیمان با دیگری بست.

تحلیل ترجمه:

در این عبارت استفاده از ضمیر «هو» قبل از فعل، جمله را نشان‌دار کرده‌است. به عبارت دیگر مبتداسازی اتفاق افتاده‌است. زیرا ضمیر فاعلی «هو» جهت برجسته‌سازی از درون فعل به ابتدای جمله منتقل شده

است. زهیر غازی زاهد در کتاب «اعراب نهج البلاغه و بیان معانی» اشاره کرده است که تقدیم ضمیر در این عبارت برای تخصیص و تاکید است (زاهد، ۲۰۱۴: ۴۰).

ترجمه پیشنهادی: شگفتا در حالی که او خودش در زندگیش می‌خواست از خلافت کنار بکشد ...

۵- فَمَنِ النَّاسُ لَعَمْرُ اللَّهِ يَجْبُطُ وَ شِمَاسٍ وَ تَلَوْنِ وَ اعْتِرَاضِ

- به خدا سوگند مردم دچار کژراهگی و نافرمانی و دگرگونی و گمراهی شدند.

تحلیل ترجمه:

در این عبارت با مقدم شدن عبارت «منی الناس» بر عبارت قسم «لعمر الله» تکیه آوایی بر عبارت اول قرار گرفته و جمله، نشاندار و کانون توجه آن بر روی مردم است. در ترجمه باید این موضوع منتقل می‌شد؛ زیرا در عبارات عربی، عبارت قسم غالباً در ابتدای جمله می‌آید اما در اینجا با مقدم کردن واژه «مردم» یک نوع نشانداری و کانونی‌سازی موضوعی وجود دارد که مترجم آن را در ترجمه منتقل نکرده‌است؛ بهتر آن بود که واژه «مردم» در ترجمه فارسی، بر عبارت قسم مقدم می‌شد تا تکیه آوایی بر آن بیشتر احساس شود:

ترجمه پیشنهادی: مردم به خدا سوگند ...

۶- مَنْ اعْتَرَضَ الرَّبُّ فِيَّ مَعَ الْأَوَّلِ مِنْهُمْ حَتَّى صِرْتُ أَقْرَنُ إِلَى هَذِهِ النَّظَائِرِ

- کی پندار برابری من با خلیفه نخستین آنان پیش آمد که اکنون با اینگونه افراد هم‌ردیف (پنداشته) شده‌ام؟

تحلیل ترجمه:

صار معنای دگرگونی و تحول را می‌رساند. وجود فعل «صار» به همراه فعل مجهول «أقرن» بر مبتداسازی و برجسته‌سازی ضمیر متکلم «أنا» دلالت دارد. به گونه‌ای که نیاز به ذکر فاعل نیست. مقصود امام(ع) این است که هرگز من با این افراد هم‌ردیف نبوده‌ام اما اینک چه شده‌است که مرا در صف آنان قرار داده‌اند؟

ترجمه پیشنهادی: ... که امروز کار به جایی برسد که من علی هم‌ردیف با این گونه افراد قرار داده شوم.

۷- لَكِنِّي أَسْفُتُ إِذْ أَسْفُوا وَ طَرْتُ إِذْ طَارُوا

- با این حال در فراز و نشیب با آنان همراهی کردم.

تحلیل ترجمه: وجود ضمیر متکلم یاء به عنوان اسم لکن دلالت بر مبتداسازی دارد. یعنی ضمیر متکلم از درون فعل «أسفت» بر فعل مقدم شده و به عنوان اسم لکن قرار گرفته تا برجسته‌سازی شود که مبتداسازی فاعلی را می‌رساند. بنابراین بهتر است در ترجمه این برجسته‌سازی منتقل شود.

ترجمه پیشنهادی: اما من، در فراز و نشیب با آنان همراهی کردم.

۸- وَ قَامَ مَعَهُ بَنُوآبِيهِ يَخْضَمُونَ مَالَ اللَّهِ خِضْمَةَ الْإِبِلِ نَيْتَةَ الرَّبِيعِ

- و زادگان پدرش (بنی امیه) به همراهی وی برخاستند و با ولع شتر در خوردن گیاه (تر و تازه) بهاری به خوردن مال خداوند پرداختند.

تحلیل ترجمه:

در زبان عربی هم‌جواری دو فعل نظیر افعال ناقصه یا مقاربه به همراه فعل تام را می‌توان در مقایسه با زبان فارسی جزء فعل‌های مرکب به شمار آورد. مانند «کان یلعب»، «شرع یکتب» و ... در این ساختارها یک فعل یار وجود دارد که در اینجا همان افعال ناقصه یا مقاربه است و یک فعل اصلی (رضایی و دیگران، ۱۳۹۶: ۱۵۲-۱۵۳).

در عبارت فوق، دو عنصر یکی فاعل یعنی «بنوآبیه» و دیگری «معهم» بین دو جزء فعل یعنی «قام» و «یخضمون» فاصله انداخته‌است و این فاصله جمله را از حالت عادی که فاعل پس از فعل می‌آید خارج کرده‌است. یعنی جمله بی‌نشان، به صورت «و قَامَ یَخْضَمُ بَنُوآبِیْهِ مَعَهُ» بوده‌است. از سویی تقدیم فاعل بر فعل اصلی، مبتداسازی فاعلی و از سوی دیگر تقدیم «معهم» بر فاعل و فعل، کانونی‌سازی موضوعی را نشان می‌دهد. تقدیم «معهم» بر فاعل، تاکید بر آن را نسبت به فاعل می‌رساند و بهتر آن بود که مترجم با تغییر در ترکیب عناصر جمله و قلب نحوی، این نشاننداری را منعکس می‌کرد:

ترجمه پیشنهادی: و به همراهی وی، خاندان پدرش نیز، با ولع شتر در خوردن گیاه (تر و تازه) بهاری به خوردن مال خداوند پرداختند.

۹- فَمَا رَاعِنِي إِلَّا وَالنَّاسُ كَغَرْفِ الصَّبْعِ إِلَيَّ يَنْتَالُونَ عَلَيَّ مِنْ كَلِّ جَانِبِ حَتَّى لَقَدْ وُطِئَ الْحُسَيْنَانِ وَ شُقَّ عِطْفَايَ

- آنگاه هیچ ندیدم جز شتافتن انبوه مردم به انبوهی یال کفتار به سوی خود که از هر سو پیایی بر من هجوم می‌آوردند تا آنجا که فرزندانم حسن و حسین زیر دست و پا ماندند و دو پهلویم آسیب یافت.

تحلیل ترجمه:

عبارت اول که به صورت نفی و استثنا آمده است کانونی‌سازی است و جمله بعد از إِلَّا در کانون توجه قرار گرفته‌است که مترجم نیز به وسیله نفی و استثنا تلاش کرده‌است این نشاننداری را در فارسی منتقل کند. اما باید به این نکته توجه داشت که فاعل فعل رَاعِنِي یا جمله اسمیه‌ای است که بعد از إِلَّا آمده است (مطابق با نظر کوفیون) و یا مصدری که مفسر این جمله است یعنی: إِقْبَالَ النَّاسِ إِلَيَّ (طبق نظر بصریون) (ابن‌میثم‌البحرانی، ۱۴۲۰: ۳۲۵/۱). ظاهراً مترجم طبق نظر دوم ترجمه کرده‌است و هرچند ترجمه صحیح است اما از منظر ساخت اطلاعی، این ترجمه نشاننداری را منتقل نمی‌کند. زیرا در جمله وَالنَّاسُ كَغَرْفِ الصَّبْعِ إِلَيَّ مبتداسازی وجود دارد. یعنی آمدن جمله به صورت اسمیه و مبتدا شدن النَّاسُ نشان می‌دهد که طبق نظریه لمبرکت و تعریف دربارگی، جمله درباره النَّاسِ است نه إِقْبَالَ النَّاسِ. در ترجمه این موضوع مورد توجه قرار نگرفته‌است. در عبارت پایانی نیز لَقَدْ کانونی‌سازی جمله‌ای است اما مترجم در ترجمه لحاظ نکرده‌است.

ترجمه پیشنهادی: آنگاه هیچ ندیدم جز اینکه مردم مانند یال کفتار بر سرم ریختند و از هر سو پیایی بر من هجوم می‌آوردند تا آنجا که فرزندانم حسن و حسین به شدت زیر دست و پا ماندند...

۱۰- بَلَى وَاللَّهِ لَقَدْ سَمِعُوهَا وَ وَعَوْهَهَا وَ لَكِنَّهُمْ حَلِيَّتِ الدُّنْيَا فِي أَعْيُنِهِمْ وَ رَاقَهُمْ زَرْجُهَا

- آری به خداوند سوگند که شنیده و پذیرفته بودند اما دنیا به چشمشان آراستگی یافته و زیور آن آنان را به شگفت آورده بود.

تحلیل ترجمه: ترجمه مترجم از عبارت «لکنهم حلیت الدنیا فی اعینهم» به گونه‌ای است که گویا عبارت عربی آن «ولکن الدنیا حلیت فی اعینهم» بوده است. درحالی که در اینجا ضمیر «هم» به عنوان اسم لکن نوعی مبتداسازی به شمار می‌آید و هدف، برجسته‌سازی این ضمیر بوده است نه تاکید بر روی واژه دنیا. به عبارت دیگر جمله، درباره «هم» است نه دنیا.

ترجمه پیشنهادی: اما آنها دنیا در چشمشان زیبا جلوه کرد.

در خصوص جمله «راقهم زبرجها» نیز باید توجه داشت که مبتدا یک مفهوم اطلاعی است که بیانگر وضعیت ذهنی گوینده است و می‌تواند در زبان‌های مختلف با جایگاه‌های دستوری متفاوتی انطباق پیدا کند و هر چند که مبتدا با جایگاه نهاد همبستگی بالایی دارد اما این همبستگی هرگز مطلق نیست؛ زیرا ممکن است یک عبارت اسمی در یک زبان در ساختار ظرفیتی فعل نقش فاعل یا نهاد را داشته باشد اما در ترجمه به زبان دیگر به صورت مفعول دسته‌بندی شود مانند جمله I broke my leg (پایم شکست). در این جمله «پایم» در انگلیسی در جایگاه مفعول قرار گرفته است اما در ترجمه فارسی در جایگاه نهاد قرار گرفته است (گوهری، ۱۳۹۰: ۷۲).

در زبان عربی نیز مشابه این موضوع را در ترجمه فعل «أعجب/ یعجب» می‌توان مشاهده کرد: «أعجبنی الفلم؛ من از فیلم خوشم آمد».

فیلم در جمله عربی در نقش فاعل است اما در ترجمه فارسی در نقش مفعول قرار می‌گیرد. ساختار فعل «راق» نیز مانند فعل «اعجب» به این صورت است که مفعول بر فاعل مقدم می‌شود. بنابراین تاخیر فاعل در جمله عربی مذکور به ساختار این فعل در زبان عربی برمی‌گردد. باید به این نکته توجه داشت که در این جمله، محور کلام و مبتدا با توجه به نظریه لمبرکت و مفهوم دربارگی، ضمیر «هم» است.

ترجمه پیشنهادی: و آنها شیفته زینت دنیا شدند.

۱۱- وَلَا لَقَيْتُمْ دُنْيَاكُمْ هَذِهِ أَرْهَدَ عِنْدِي مِنْ عَقْطَةِ عَنَزٍ

- و بی‌گمان در می‌یافتید که این جهان شما نزد من بی‌ارزش‌تر از ذرات آب بینی بزی به هنگام عطسه است.

تحلیل ترجمه:

نکته مهم در عبارت فوق، آمدن اسم اشاره «هذه» بعد از «دنیاکم» است. این اسم اشاره جهت کانونی سازی و تمرکز بر واژه «دنیاکم» آمده است. یعنی کانون موضوعی است. هرچند مترجم اسم اشاره را در ترجمه آورده و آن را به صورت «این جهان شما» ترجمه کرده است اما نشان‌داری آن به خوبی منتقل نشده است زیرا عبارت «این جهان شما» ممکن است به مخاطب چنین القا کند که به طور کلی این جهان، بی‌ارزش است و علی‌علیه السلام هیچ اهمیتی به آن نمی‌دهد و خود را از این جهان و مردم جدا

می‌داند در حالی که روایات بسیاری درباره اهمیت و بارزش بودن دنیا وجود دارد. بنابراین عباراتی نظیر «دنیایی که شما برای خود ساخته‌اید» یا «دنیای این چنینی شما» بهتر می‌تواند تاکید و نشاننداری جمله را منتقل نماید.

نکته دیگر فاصله انداختن «عندی» بین افعال تفضیل و من است و این خود نشان می‌دهد که امام علیه السلام تاکید بر شخصیت خود داشته است یعنی ظواهر دنیوی برای شخصیتی چون علی پیشیزی ارزش ندارد. گرمارودی هرچند در ترجمه، آن را قبل از افعال تفضیل ترجمه کرده‌است اما به نظر می‌رسد که وی به این موضوع توجه نداشته و تنها بر مبنای چینش واژگان در عربی آن را در فارسی اینگونه ترجمه کرده- است؛ لذا پیشنهاد می‌شود که برای انتقال بهتر نشاننداری این جمله در فارسی از عبارت «برای من علی» استفاده شود.

ترجمه پیشنهادی: و بی‌گمان در می‌یافتید که دنیای این چنینی شما برای من علی، ...

۳. نتیجه گیری

در پژوهش حاضر ساختارهای نشانندار کانونی‌سازی و مبتداسازی در خطبه شقشقیه نهج البلاغه استخراج گردید و ترجمه آنها از حیث نشاننداری یا بی‌نشانی در ترجمه موسوی گرمارودی مورد بررسی و واکاوی قرار گرفت. نتایج پژوهش حاکی از آن است که علی‌رغم تفاوت‌های ساختاری دو زبان عربی و فارسی، ترجمه ساختارهای نحوی نشانندار از عربی به فارسی به صورت نشانندار امکان‌پذیر است و چنانچه مترجم دریافت صحیحی از این ساختارها داشته باشد می‌تواند با استفاده از شیوه‌هایی مانند قلب نحوی، تقدیم عنصر مورد تاکید به ابتدای جمله، به کار بردن واژگان و عبارات کمکی نظیر بی‌شک، همانا، یقیناً، تنها، فقط، به جز، همان، همین، خود، چنین کسی، و یا ... آنها را در زبان فارسی منتقل کند.

بررسی صورت گرفته در ترجمه گرمارودی نشان داده‌است که مترجم در اکثر موارد نسبت به جابجایی سازه‌ها و به عبارت دیگر نشاننداری جمله‌ها توجه نداشته و بر اساس ترتیب چینش واژگان در عربی، ترجمه نموده و ساختارهای نشانندار را به صورت بی‌نشان ترجمه کرده‌است. به عنوان مثال از ۱۱ مورد مجموع کانونی‌سازی تنها یک مورد را به صورت نشانندار و بقیه را به صورت بی‌نشان ترجمه کرده‌است. از ۷ مورد مبتداسازی نیز هیچ موردی به صورت نشانندار ترجمه نشده‌است. هرچند مترجم ترجمه صحیح و روانی ارائه داده‌است اما از منظر ساخت اطلاعاتی بدون شک این موضوع یعنی تغییر ساختارها از نشاننداری به بی‌نشانی، به انتقال دقیق بخشی از معانی ارتباطی کلام آسیب زده‌است.

منابع

- ابن‌ابی‌الحدید. (۱۹۵۹). شرح نهج البلاغه، تحقیق محمد ابوالفضل ابراهیم، ط ۱، قم: موسسه اسماعیلیان.
- ابن‌میثم‌البحرانی، کمال‌الدین. (۱۴۲۰). شرح نهج البلاغه، ط ۱. بیروت: دارالثقلین.
- پارساکیا، مزده. (۱۳۸۹). بررسی صوری و نقشی مقولات گروهی مبتدا، کانون و آغازگر در زبان فارسی، پایان‌نامه دوره کارشناسی ارشد دانشگاه الزهراء.
- الجرجانی، عبدالقاهر. (۱۴۰۴). دلائل الاعجاز. تعليق محمود محمد شاکر. القاهرة: مكتبة الخانجي
- حق‌بین، فریده و پارساکیا، مزده. (۱۳۹۳). «بررسی ویژگی‌های ممیز مقولات نقشی آغازگر، مبتدا و کانون در زبان فارسی»، ویژه‌نامه نامه فرهنگستان (دستور)، شماره ۱۰، ۱۳-۲۴.
- دبیرمقدم، محمد. (۱۳۹۲). پژوهش‌های زبانشناختی فارسی، مجموعه مقالات، چاپ چهارم، تهران: مرکز نشر دانشگاهی.
- رضایی، سارا، ابن‌الرسول، سید محمدرضا و رفیعی، عادل. (۱۳۹۶). «گامی در اثبات فرضیه وجود فعل مرکب در زبان عربی». مجله انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی، شماره ۴۵، ۱۴۱-۱۶۴.
- رضایی، فاطمه. (۱۳۹۷). بررسی انتقال معنای ساختهای اطلاعاتی نشاندار در ترجمه‌های فارسی نمایشنامه شهرزاد توفیق‌الحکیم، پایان‌نامه کارشناسی ارشد مترجمی عربی، دانشگاه الزهراء.
- رضایی، والی و طیب، سید محمدتقی. (۱۳۸۵). «ساخت اطلاع و ترتیب سازه‌های جمله»، ویژه‌نامه نامه فرهنگستان (دستور)، شماره ۲، ۳-۱۹.
- زاهد، زهیر غازی. (۲۰۱۴). اعراب نهج البلاغه و بیان معانی، الطبعة الاولى، النجف الاشرف: التميمي للنشر والتوزيع
- زیغد، سعیده. (۲۰۱۲). «البؤرة في نظرية النحو الوظيفي-قراءة جديدة في تنميط احمد المتوكل-»، مجلة التواصل في اللغات و الثقافة و الآداب. الجزائر. العدد ۳۱، ۱۳۴-۱۴۵.
- السامرائی، فاضل صالح. (۲۰۰۰). معاني النحو، ط ۱، الاردن: دار الفكر للطباعة و النشر و التوزيع.
- طباطبائی، نازنین. (۱۳۹۵). «وضعیت اطلاعاتی سازه‌های جمله با ترتیب نشاندار». پژوهش‌های زبان‌شناسی تطبیقی، شماره ۱۱، ۱۳۳-۱۴۵.
- عمایرة، حنان اسماعیل احمد. (۲۰۰۴م). التراكيب الإعلامية في اللغة العربية، الجامعة الأردنية، رسالة للحصول على درجة الدكتوراه في اللغة العربية، الجامعة الأردنية: كلية الدراسات العليا.

- گلفام، ارسلان؛ امینی، رضا؛ کرد زعفرانلو کامبوزیا، عالیه و آقاگلزاده، فردوس. (۱۳۸۹). «بررسی تحولات معنایی و ساخت اطلاع ساختهای نشاننداری در فرایند ترجمه از انگلیسی به فارسی». **پژوهش‌های زبان و ادبیات تطبیقی**، دوره اول، شماره اول، ۸۵-۱۱۳.
- گوهری، حبیب. (۱۳۹۰). **تحلیل ساخت اطلاع در انگلیسی و فارسی و نحوه ترجمه آن**. پایان‌نامه دکتری گروه زبان‌شناسی دانشگاه علامه طباطبائی تهران.
- المتوکل، احمد. (۱۹۸۵). **الوظائف التداولية في اللغة العربية، الطبعة الاولى، المغرب**. منشورات الجمعية المغربية للتأليف و الترجمة و النشر.
- موسوی گرمارودی، سید علی. (۱۳۹۹). **ترجمه نهج البلاغه**، چاپ دوم، تهران: قدیانی.
- نیازی، شهریار و قاسمی اصل، زینب. (۱۳۹۷). **تحلیل زبان‌شناختی متون عربی با تکیه بر دستور نقش‌گرای هلیدی**، چاپ اول. تهران: دانشگاه تهران
- همایونی، سعدالله. (۱۳۹۹). «واکاوی ویژگی‌های ممیز مقولات کاربردشناختی در زبان عربی، مورد مطالعه: کانون، موضوع، مبتداء، دنباله‌رو»، **مجله علمی انجمن ایرانی زبان و ادبیات عربی**، شماره ۵۵، ۱۶۵-۱۸۷.
- Lambrecht, K. (1994). **Information Structure and Sentence Form**, Cambridge: Cambridge University Press